

2) נח/מב
2-227

חוק יום הזכרון לחללי מלחמת הקוממיות וצבא-הגנה-לישראל
(תיקון מס' 2), תש"ס-1980

(קריאה ראשונה)

היו"ר י. כרמון: חברי הכנסת, הנושא הבא: חוק יום הזכרון

לחללי מלחמת הקוממיות וצבא-הגנה-לישראל
(תיקון מס' 2), תש"ס-1980, בקריאה ראשונה.

סגן שר הבטחון, כבקשה.

סגן-שר-הבטחון ס. צפורי: ארוני היושב-ראש, כנסת בכורה,

הריני מתכבד להגיש לקריאה ראשונה את הצעת חוק יום הזכרון לחללי מלחמת הקוממיות וצבא-הגנה-לישראל (תיקון מס' 2), תש"ס-1980.

מערכת הבטחון מבקשת להציע שלוש

שינויים כלהלן: א. לשנות את שם החוק מ"חוק יום הזכרון לחללי מלחמת הקוממיות וצבא-הגנה-לישראל" תשכ"ג-1963 ל"חוק יום הזכרון לחללי מערכות ישראל, תשכ"ג-1963". על-ידי השינוי הסוצע של שם החוק כאמור יהיה ברור כי יום הזכרון נועד להתייחסות ולהעלאת מעשי גבורתם של לוחמים שנפלו במלחמת הקוממיות וצבא-הגנה-לישראל לרבות חללי מערכות ישראל שנפלו למען תקומת ישראל.

ב. בנוסף על שינוי השם, כאמור לעיל,

מוצע להבהיר בחוק גופה כי יום הזכרון ייועד בפפורש גם להתייחסות עם זכרם של חללי מערכות ישראל שנתנו נפשם לתקומת ישראל בתקופה שקדמה להקמת מדינת-ישראל.

ג. בעקבות המלצותיה של המועצה הציבורית

להנצחה הטייעצת לשר הבטחון מוצע לקבוע בחוק איסור על פתיחת בתי קפה, כנוסף על האיסור על קיומם של עינוגים ציבוריים, בליל יום הזכרון בלבד, והיינו ששקיעת החמה אור ליום ד' באייר עד לזריחתה בבוקר שלמחרת.

ישיבה שנ"ט - 21.7.80
חוק יום הזכרון לחללי מלחמת
הקוסמיות וצבא-הגנה-לישראל
(זיקון מס' 2)
ס. צפורי

אני מבקש מכבוד היושב-ראש להזיע
לכנסת לאשר הצעת חוק זו בקריאה ראשונה ולהעבירה לוועדת החוץ-
והבטחון של הכנסת.

תורה רבה.

היו"ר י. ברמן:

חברי הכנסת, אנחנו פותחים בדיון.

דשות הדיבור לחברת-הכנסת שרה שטרן-קטן.

ואחריה - לחבר-הכנסת אורי אבנרי.

אחרי כן ש. שטרן-קטן - נד

סרה שטרן-קטן:
(חזית דתית לאומית)

ארוני היושב-ראש, כנסת נכבדה,
כבר בפתח דברי רוצה אני לברך את

משרד הבטחון על יזמתו לתיקון חוק יום הזכרון לחללי מלחמת הקוממיות
וצבא-הגנה-לישראל (תיקון מס' 2), תש"ס-1980.

התיקון מחייב כי בתי הקפה יהיו סגורים
מתחילת יום הזכרון - כלומר, מהערב על לסחרתו בבוקר.

מי שעבר בשנים האחרונות ברחובות המרכזיים

בתל-אביב, לדוגמה, וראה את בתי הקפה המוארים באור סלא ואזרחים
היושבים סביב שולחנות בהנאה ונינוחות, בשעה שרבות המספחות בישראל
והעם כולו נתון כאכל על אבן בעלים, אבות ובנים שנפלו במלחמות -
יכול להעריך את משמעותו של התיקון בחוק.

כמה מוזר הדבר שחוק כל-כך בסיסי

ופשוט לכאורה מבחינה משפטית לא בא על תיקונו עד כה, אלא עובר
הליכים מתסשכים ומטליאים אותו סלאי על גבי סלאי.

לפני שנתיים, בשנת תשל"ח, העליתי פעל

במה זו הצעת תיקון לחוק יום הזכרון לשואה ולגבורה וכן ליום הזכרון
לחללי מלחמת הקוממיות, שבא לאסור עינוגים ציבוריים בשני ימי האבל
כולם, מערב עד ערב לסחרת.

אחרי כן שצ

ישיבה שנ"ט - 21.7.80
חוק יום הזכרון לחללי מלחמת
הקוממיות וצבא הגנה לישראל
(תיקון מס' 2)
ש. שטרן-קטן

לפני כן נר
שצ/רא

אז הצעתי להשנות ולהחיל את התיקון המוצע היום, שנכלל אז ביום הזכרון לשואה ולגבורה, גם על יום הזכרון לחללי מלחמת הקוממיות וצבא הגנה לישראל. חשבתי כי מבחינת הכבוד לזכרם ומבחינת רגשית מן הנכון להביא לידי אחידות בחוק הקשור באבל של רבים מאוד, שהוא אבל לאומי.

אף מבחינת יעילות ואכיפת החוק יש

מסמעות לאחידות. ברם, לסדרה הפלא נחלקה הצעתי בהסתייגות משרד הפנים. בעוד תקנות הכנסת שלנו והנהוג בפרלמנטים ביולם באים לעודד חברי פרלמנט מהורה להציע חוקים ותיקוני חוקים מתוך יזמתם האישית, המצביעה על מעורבות, עירנות ורגישות של איש ציבור, מסווג מה אנחנו בתקלים בכנסת שלנו במגמה לכליפת יזמה זו על-ידי משרד הפשטטים.

לא פעם קורה, כאשר חבר-כנסת מפלה

דעיון מקורי וחשוב, הוא נחקל בחשיבת משרד הפשטטים בנוסח: "משרד הפשטטים מכין או יכין הצעת חוק בנדון". אני רוצה להניח ולהאמין, שלא מסווג צרות אין, שלעתים מלווה הצעת חוק פרטית, באה בזמנו ההסתייגות. אינני מעלה את הדברים לשם התנצחות או פולמוס, אלא למען התיקון להבא.

אין ספק כי ניתן היה לחסוך אי-כבוד

שנגרם לאלה שאת זכרם אנו רוצים להוקיר. הדים על כך הגיעו אלינו השנה באמצעות כלי התקשורת, שבשקבותם יזם משרד הבטחון את התיקון המוצא. כך נהיינו חכמים לאחר משה. כל זה וטיפול היתר שאנו מספלים בברטא כה רגיש היינו יכולים לחסוך לולא ההסתייגות, שלא הוכנה לסיבתה אז. אולי המקרה יוכיח שיש צורך ביתר פתיחות גם לגבי הצעת חוק פרטית.

לסיכום אני רוצה להוסיף ולהדגיש,

כי קבלת התיקון של החוק הוא אך השלב הראשון. עריין אין בו כדי להבטיח קיומו וביצועו. זה מצדין, אדוני מנן השר, הסברה והחזרה לתודעת הציבור. ימי אבל לאומיים אלה במשך השנים, שלא הודגשו די הצורך, רישומם הלך

ישיבה שנתית - 21.7.80
חוק יום הזכרון לחללי מלחמת
הקוממיות וצבא הגנה לישראל
(תיכון מס' 2)
ש. שטרן-קטן

ופחת בחודעה הציבורית. הם אמנם נשארו בחודעהו של הפרט הנפגע ישירות
על-ידי הנכבול, נפגע פעם ונפגע שוב ושוב על-ידי השכחה הציבורית. עדיין
נותר לנו זמן סביר לתכנון דרכים ואמצעים כדי לפרסם את החוק ומטענותו
המעשית לכלל ולפרט, ואני פונה אל הגורמים הנוגעים בדבר, כולל כלי
התקשורת, כי אכן יטפלו בענין בעוד מועד, כדי שיבוא לידי ביטוי בכבוד
הראוי לו.

רשות הדיבור לחבר-הכנסת אבנרי,
אחריו לחבר-הכנסת זאב כ"ץ, אחרון

הי"ד י. ברמן

הנואמים.

אחרי-כן א. אבנרי - שצ

ישיבה שני"ט - 21.7.80
חוק יום הזכרון לחללי מלחמת
הקוממיות וצבא הגנה לישראל
(תיקון מס' 2)
א. אבנרי

אורי אבנרי
(מחנה שלי)

אדוני היושב-ראש, כנסת בכבוד,

סובן שאני חומך בהצעת החוק והייתי

רוצה להשתמש בהזדמנות זו כדי לומר כמה מלים על יום הזכרון. נדמה לי
שכל שחולפות השנים יום העצמאות מאבד מהוכחו המפונטסיבי החי, ודווקא
יום הזכרון בולט יותר ביותר.

טכס האזכרה בבתי-הקברות הצבאיים,

הפזורים ברחבי הארץ, הפך למעשה לטכס המרשיים והעמסי ביותר בימינו. אלה
היה לי הכבוד לייצג את הממשלה, בפעם הראשונה בחיי, בטכס האזכרה השנה
בבית-הקברות של נגבה. אני מודה לומר שהחדשמת עסקות מהכאב החי של
מספחות החללים, שבם אחרי 32 שנים כאבם הוא כאב סרי כמו שהיה ביום
הראשון.

נדמה לי, שכמדו בהרבה דברים אחרים,

מספחות ישראל אינן יודעות לעצב את הימים האלה בצורה הנאותה. מול הכאב
של המספחות, אותו כאב חי וצורב ומידוי, יש הרגשה שעם ישראל בכללו,
שצבור הישראלים בכללם משתתף באבל מרחוק, ואולי בכלל לא. אני אומר
שלעומת הכאב החי והצורב של המספחות השכולות ישנה הרגשה שעם ישראל בכללו
משתתף באבל זה מרחוק, או בכלל לא. הייתי רוצה לבקש את משרד הבטחון
ואת כל המוסדות האחראים לכך לחשוב כיצד ליצור טכס לאומי מרכזי שכל
מספחה בישראל תשתתף בו.

אני זוכר מסמך מאוד מדויק כאשר נדעח

הנשיא ג'ון קנדי, כאשר העיד ברלין, שהיתה קשורה אליו באופן מיוחד,
כיבתה את כל האורות. כל העיר כיבתה את האורות. למשך כמה דקות כנו
כל האורות בכל הבתים ובכל הרחובות. כל מספחה, בעיר זו בת המיליונים,
כיבתה את האור בדירתה והציבה נר זכרון אחד בחלון הפונה אל הרחוב.

ישיבת שני"ט - 21.7.80
חוק יום הזכרון לחללי מלחמת
הקוממיות וצבא הגנה לישראל
(תיקון מס' 2)
א. אבנרי

הייתי רוצה לעודד מחשבה בכיוון זה;

לעשות משהו שכל מסמכה בישראל תשתתף בצורה בלתי אמצעית, על-ידי מסל
פשוט ואטית, במכל של אותן משפחות שגם אחרי שנים כל כך רבות אינן
שוכחות את יקיריהן.

רשות הדיבור לחבר-הכנסת זאב כ"ץ,
אחרון הנואמים.

הינר י. ברמן:

חברי הכנסת, אני מבקש להעיר הערה.
מחוץ לאולם המליאה יש מקומות להתייעצויות ולשיחות של חברי-הכנסת. לא
צריך להפוך את המליאה לאולם התייעצויות.

אחרי-כך ז. כ"ץ - שצ

ישיבה שנ"ט - 21.7.80
 חוק יום הזכרון לחללי מלחמת
 הקוממיות וצנא הגנה לישראל
 (תיקון מס' 2)
 ז. כ"ץ

זאב כ"ץ
 (המערך)

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת,
 חיקון החוק שהועלה על-ידי סגן שר
 הבטחון הוא דבר הקרוב לכולנו. אנחנו נוהגים בצורה אחרת מהצורה בה
 נוהגים רוב העמים בעולם. כל אחר נפגע במשפחתו. הייתי אומר שבחברות
 חיינו כולנו מסתה אחת בינין הזה. כולנו מספר אחד, ואני מתכוון
 לכפרים בסובן הרחב, וכולנו נפגענו. קיימת השאלה איך אנחנו נראים ביום
 הזכרון.

ליה סאן דפליג שהגיע הזמן לשנות את

השם של יום הזכרון, הגיעה העת. ובעצם שינינו כבר את השם כהרבה
 ישובים. השם הנכון הוא יום זכרון לחללי משרבות ישראל. אני חושב
 שהחיקון הזה הוא נכון ובשל.

אחרי-כן טק

אני חושב שהדגש על ההתייחדות עם זכרם והעלאת נושא גבורתם, יש לו השלכות על מערכת החינוך וחשוב ביותר שנבדוק את עצמנו מה עושה מערכת החינוך במובן הרחב - ואני דווקא מדבר על האוניברסיטאות - באותו יום. אינני רגוע בענין זה. אני יודע שבאותם מקומות שאני מכנה אותם "כפרים", היום הוא יום. באוניברסיטה, אינני יודע.

אני עובר לשאלת בתי-הקפה. ניסיתי לברר עם היועצים המשפטיים מה ההגדרה של בית-קפה. אמרו לי שביית-המשפט ירון לפי המקובל. אינני יודע מה זה בית-קפה. אינני יודע אם מסעדה שמגישים בה עוגה היא בית-קפה ואינני יודע אם מקום שמוכרים בו גלידה הוא בית-קפה. איננו רוצים לפגוע בחיי היום-יום של האזרח. אבל אנחנו רוצים לקשור זאת עם הכתוב המקורי בחוק בענין עינוגים. אינני חושב שצריך היה לסגור מקום שיש בו אכילת הפרט או שהפרט אוכל אל ארוחתו.

אני מציע שבועדה יבחנו היטב את ההגדרה של ההרחבה על בתי-הקפה והאם הרחבה זו עונה.

מצד שני אם נאמת מדברים על מקומות שיש בהם עינוגים, ולא אכילה גרידא, מן הראוי שזה לא יהיה עד זריחת השמש אלא עד מוצאי יום הזכרון. לא ייתכן שביום שמתייחדים בבתי העלמין, בתי-הקפה יהיו פתוחים. לכן, החוק סורחב מדי מצד אחד ומצמצם את הזמן מצד שני. אני משוכנע שצריך להחיל עליו את האיסור על עינוגים כציבור ומן הראוי שהדבר ייעשה עד מוצאי יום הזכרון. רק עם תחילת יום העצמאות, ייפתחו המקומות הללו. זאת בעוד שמה שאיננו בבחינת עינוגים, אין טעם לסגור אותו בערב יום הזכרון.

אני חושב שבועדה נצטרך ללבן את ההבדל

בין הדברים ולהגדיר שעינוגים לא יהיו במשך כל ה-25 שעות, מערב יום הזכרון ועד ערב יום העצמאות. אני מציע להעביר את הצעת החוק לוועדה.

היו"ר י. גרמן: בזה תם הדיון. רשות תשובה לסגן שר הבטחון.

סגן-שר הבטחון ס. צפורי: אדוני היושב-ראש, כנסת נכדה,

אין לי כל ספק שניתן, ואולי חייבים, להרחיב ולהעמיק את משמעותו של יום הזכרון בחומים שונים. אולי יש להפוך אותו לכלי שיתרום לחינוכו של העם, במיוחד של הנוער. כן דרושות הכנות רקע לפני יום הזכרון או בזמן קרוב לו בבתי-הספר, בכלי החקשורת המסלכתיים לפחות וכן יש לתת לו, אולי על-ידי תקנות, מהות ביום עצמו. לא אנדיר הגדרה מיוחדת, אשאיר זאת לוועדות שיצטרכו לדון גם בשאלת מהותם של השידורים כיום הזכרון, סראשיתו ועד מוצאי אותו יום.

בהחלט נראה לי שנצטרך להגדיר מה זה בית-קפה.

האם זו מסעדה לאכילה, מסעדה לאכילה לאותם אנשים, בין היתר, שאין להם מטבחים בבית ואשר הם רשאים לאכול כסובן. אבל בהתחשב בעובדה שחלק גדול מבתי-הקפה בארץ, נקח את אלה שברחוב דיזנגוף או במקומות אחרים, עלינו לזכור שאלה אינן רק מסעדות ולכן צריך לבחון ולהגדיר את המושג של בית-קפה באופן מדויק.

כוונת המחוקק בחוק זה היא, שיום הזכרון

מפניסחו יהיה מורגש ברחוב ויהיה בו משהו שונה מיום רגיל. השוני מהיום הרגיל יהיה אולי על-ידי כך, שאם כי מרבית הציבור לא רואה בדיוק מה נעשה בבתי-הקולנוע או במועדונים, הוא בכל זאת רואה מה נעשה ברחובות וסן הראוי שגם שם ימצא יום הזכרון את ביטוייו.

בכל הנושאים האלה ובנושאים נוספים, אני

מניח שהוועדה שתעסוק בחוק תדון ותטפל ותהיה פתוחה לכל מחשבה. היא תוכל לתת למחשבות האלה גם פטשות ותוכן.

לאיזו ועדה אתה מציע להעביר את הצעת החוק?

אסתר הרליץ:
 (המערך)

(אחרי כן הצבעה - טק)

ועדת החוקה.

שרה שטרן-קסטן:
 (חזיה דתית לאומית)

האם סגן השר הציע ועדה מסויימת?

היו"ר י. ברמן:

לא הצעתי שום ועדה מסויימת.

סגן-שר הבטחון מ. צפורני:

אני מניח שההצעה היא להעביר לוועדת הכנסת

היו"ר י. ברמן:

שחקבע איזו ועדה תטפל בחוק.

אני מעמיד את ההצעה להצבעה.

ה צ ב ע ה

ההצעה להעביר את הצעה חוק יום הזכרון לחללי מלחמת הקוסטיות
 וצבא הגנה לישראל (תיקון מס' 2), תש"ם-1980, לוועדה שתקבע
 ועדת הכנסת בתקבלה

אחרי כן מ. צפורני - סק